

ศัลยศาสตร์วิฤกษ์

สิทธิด้านสุขภาพของกลุ่มแรงงานข้ามชาติ

พลตำรวจตรี นายแพทย์ ชุมศักดิ์ พุกษาพงษ์

โดยวิชาชีพแล้วศัลยแพทย์ส่วนใหญ่คงไม่ได้เลือกปฏิบัติหรือตั้งใจสงสัยในชาติกำเนิดของผู้ป่วยที่มาใช้บริการ เราคงให้การผ่าตัดรักษาด้วยขีดความสามารถสูงสุดที่มีอยู่ แต่ในสภาพความเป็นจริงแล้วศัลยแพทย์อาจประสบปัญหาชาวต่างชาติที่เข้ามาขายแรงงานอย่างหลีกเลี่ยงได้ยาก โดยเฉพาะในทวีปเอเชียที่มีการย้ายถิ่นฐานมากที่สุดราวหนึ่งในสามของประชากรที่ย้ายถิ่นทั่วโลก หนึ่งเมื่อปี พ.ศ.2562 ประเทศไทยมีการไหลเข้าของแรงงานข้ามชาติเป็นอันดับที่ 17 ของโลก โดยเมื่อปี 2561 มีประชากรย้ายถิ่นมากถึง 4.9 ล้านคน ประกอบด้วยแรงงานข้ามชาติที่มีเอกสารใบอนุญาตทำงานและไม่มีเอกสารรวม 3.9 ล้านคน ส่วนใหญ่เป็นแรงงานจากกัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม

จากการที่โครงสร้างประเทศของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมสูงวัยตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 และคาดว่าปี พ.ศ.2583 ประเทศไทยจะเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดคือราวร้อยละ 31.4 ของประชากรทั้งประเทศเป็นผู้สูงวัย และจำนวนประชากรก็จะลดลงเหลือ 65 ล้านคนในปี พ.ศ.2593 และเป็น 47 ล้านคนในปี 2643 แรงงานข้ามชาติจากประเทศเพื่อนบ้านจึงเป็นแรงงานทดแทนสำคัญสำหรับแรงงานไทยที่ขาดหายไป

แรงงานต่างด้าวที่เข้าประเทศอย่างถูกต้องคือมีหนังสือเดินทางและวีซ่า แต่จะขาดเอกสารสำคัญ 2 ฉบับคือใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) และใบต่างด้าว (สีชมพู)

ซึ่งเป็นที่มาของความอึดอัดใจของแรงงานข้ามชาติและผู้ประสงค์จะใช้แรงงานดังกล่าวเนื่องจากขั้นตอนการได้มาซึ่งเอกสารดังกล่าวยากเย็นแสนเข็น เป็นช่องทางให้ต้องเสียเบี้ยปรับรายทางเรือนหมื่นและต้องเสียเวลานานนับปีกว่าจะได้มาซึ่งเอกสารดังกล่าวที่ถูกต้องตามกฎหมาย

แล้วยังมีแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองมาโดยไม่มีเอกสารใดๆเลย ได้แก่อาศัยมติ ครม.เพื่อเริ่มต้นกระบวนการให้ได้มาซึ่ง Work Permit และใบต่างด้าว (สีชมพู) ด้วยค่าใช้จ่ายสูงกว่าหนึ่งหมื่นบาท

เหตุที่สภาพการณ์ดำเนินไปเช่นนั้นก็เพราะมีนายจ้างที่ยินดีจ้างแรงงานเหล่านี้ในอัตราค่าจ้างที่ถูกกลง และรอดพ้นเงื้อมมือของกฎหมายที่ขาดแคลนผู้ใช้กฎหมายที่สอดส่องเคร่งครัด

แรงงานข้ามชาติจึงอยู่ในสภาพที่เหมือนแร้งลงทะเลกินตามใจชอบ

ในฐานะที่เป็นมนุษย์จึงเป็นพลโลกที่มีสิทธิ์เข้าถึงและบรรลุผลลัพธ์ทางสุขภาพตามมาตรฐานสูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้ (สิทธิด้านสุขภาพ) จึงเป็นหน้าที่ของรัฐและประชาสังคมที่จะต้องร่วมกันแก้ไขให้แรงงานข้ามชาติในประเทศไทยเข้าถึงสิทธิด้านสุขภาพ เพราะแรงงานจำนวนมากมีกำลังซื้อและสามารถจ่ายเบี้ยประกันสุขภาพเท่าๆ กับที่คนไทยได้ในหลักประกันสุขภาพแห่งชาติแต่การเข้าถึงเป็นปัญหาเพราะ

1. หลักประกันสุขภาพแรงงานข้ามชาติถูกจำกัดจาก

สถานะทางการเมืองแทนที่จะจัดให้ตามระดับการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจและสังคมของแรงงาน

2. ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในกระบวนการขออนุญาตทำงานในประเทศไทยจัดเก็บโดยไม่คำนึงถึงลักษณะงานที่มีรายได้น้อยของแรงงานข้ามชาติ

3. การจัดสรรงบประมาณสำหรับบริการสุขภาพไม่สอดคล้องกับรายรับจากค่าธรรมเนียมทั้งหมดที่จัดเก็บแรงงานข้ามชาติ

แนวทางที่จะให้บรรลุสิทธิด้านสุขภาพของแรงงานข้ามชาติคือต้องมีระบบสุขภาพที่มีเป้าหมาย

1. สร้างความมั่นคงทางสุขภาพด้วยระบบสุขภาพที่คุ้มครองประชากรทุกกลุ่ม

2. ระดับสิทธิการรับบริการสุขภาพขึ้นกับระยะเวลาที่

พำนักในประเทศนั้นและระดับการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจและสังคมโดยไม่คำนึงถึงสถานะทางการเมือง

อันที่จริงประเทศไทยได้แสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้แก่ชาวต่างชาติทุกหมู่เหล่าตลอดระยะเวลา 3 ปีของวิกฤตโควิด-19 ที่ผ่านมา โดยจัดหาวัคซีนฉีดให้ทุกคนและจัดยาให้การรักษาผู้ติดเชื้อ ความเอื้ออาทรนี้ควรจะขยายไปในหมู่แรงงานข้ามชาติที่รับใช้สังคมไทยอยู่ทุกวันนี้ ชดเชยแรงงานไทยที่ขาดหายไป ส่วนกลุ่มวิชาชีพศัลยแพทย์คงให้บริการโดยไม่เลือกปฏิบัติและหากมีโอกาสก็ได้โปรดเข้าร่วมคลี่คลายให้ระบบการเข้าสู่ตลาดแรงงานไทยดำเนินไปโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของแรงงานข้ามชาติด้วย

ตารางที่ 1 สถิติแรงงานข้ามชาติที่มีใบอนุญาตทำงาน แรงงานข้ามชาติที่เป็นผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมและระบบประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว ระหว่างปี พ.ศ. 2560 - 2564

ปี	รวม (ล้านคน)	แรงงานข้ามชาติที่มีใบอนุญาตทำงาน (ล้านคน)					ประกันสังคม แรงงานต่างด้าว	ประกันสุขภาพ
		ชั่วคราว	ส่งเสริมการลงทุน	ชนกลุ่มน้อย	ผลักดันกลับไม่ได้	ตามฤดูกาล		
64	2.347	1.666	0.043	0.022	0.195	-	n/a	0.904
63	2.512	2.164	0.043	0.064	0.242	-	1.056	0.780
62	3.005	2.844	0.047	0.048	n/a	0.066	1.198	0.341
61	2.120	1.969	0.046	0.069	n/a	0.037	1.216	1.465
60	2.063	1.938	0.045	0.059	n/a	0.020	0.635	0.768

ที่มา: ข้อมูลจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลืออยู่ในประเทศไทย จำแนกตามประเภท และภูมิภาค ประจำเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2564, กระทรวงแรงงาน

ข้อมูลจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลืออยู่ในประเทศไทย จำแนกตามประเภท และภูมิภาค ประจำเดือนสิงหาคม ปี พ.ศ. 2556-2563, กระทรวงแรงงาน

ข้อมูลจำนวนแรงงานต่างด้าวประกันตนแยกตามสัญชาติ ปี พ.ศ. 2559-2563, กระทรวงแรงงาน

จำนวนแรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนหลักประกันสุขภาพ ปี พ.ศ. 2559-2564, กองเศรษฐกิจสุขภาพและหลักประกันสุขภาพ